

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

"BIBLOS" UKRAINIAN BIBLIOGRAPHICAL MONTHLY SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00
Address: „BIBLOS” 41 E. 7-th St. NYC 3. Editor: N. Sydor Czartorysky, Ph. D.

Ч. 12. (91)

ГРУДЕНЬ 1962

Р. VIII.

Василь Стефаник

Василь С т е ф а н и к – найвизначніший український новеліст – помер 7. грудня 1936 р.)* (нар. 14.5.1971)

Писав Стефаник покутським діалектом, але його творчість на цьому нічого не втратила. Кожна новела хоч ляпідарна у вислові, але сильна і переконлива своїм змістом.

Його 'Сини' – відомі майже кожному своїм патріотизмом і силою вислову, ось коротенький уривок з них..
'-Послідний раз прийшов Андрій: він був у мене вчешний. Тату, каже, тепер ідемо воювати за Україну. – За яку Україну? – А він підоймив шаблев груду землі та й каже:

Оце Україна, а тут – і справив шаблев у груди – счут її кров; землю нашу ідем від большевика відбирати...'

Огляд книжок і рецензії

BIBLIOGRAFIA UCRANIANA 1945 - 1961. Por el
Dr. Mytro Buchynskyj. Madrid, 1962 .311 p.

La PASADO Y PRESENTE DEL LIBRO UCRANIANO, Estudio
Bibliografico-Historico, Dr. J. Buchynskyj, 1962

Немає мабуть у світі вільної і свідомої української людини, щоб не читала, або не чула від других, про скромного робітника пера, Д-ра Дмитра Бучинського. Живе він вже другу десятку років в Еспанії в Мадриді й працює важко, не занедбуючи при цьому про післяництво українського політичного емігранта в світі. Мабуть мало, а то ледви чи хто з нас дорівнює йому бодай в малій частинці в цій муравлиній, але всебічній праці, що її проводить кожного дня автор рецензент, дописувач до, майже всієї української вільної преси у світі та радієвий коментатор - Д-р Дмитро Бучинський, що, крім цієї праці, жваво інтересується всіми подіями культурними, громадськими й політичними та в додаток - й родинними, бо є він теж батьком родини. Прямо стає аж дивно звідкіля, набірає автор так багато часу й сили на всю цю великанську працю, що її проводить серед великих матеріальних невідгод та різних труднощів.

Коли б ми хотіли помістити лише заголовки різних праць та статей Д-ра Д. Бучинського, нам не вистарчило б всіх сторінок нашого журнальчика.

В нашій статті ми хочемо лише частинно обговорити його останню чи краще найновішу працю, що появилася в 1962 році в Мадриді, а це, як вказано вище, велику працю і виснажливу п. н. 'УКРАЇНЬСЬКА БІБЛІОГРАФІЯ' 1945-1961, що є фактично лише доповненням Каталогу вистави книжок й української преси на Чужині 1945-1955 рр., що її шановний Автор написав-опрацював попередніх років, і про яку вже була коротенька згадка в попередніх річниках 'Біблосу'. Праця, про яку тут мова - це обширна книга на 312 сторін друку, що появилася під фірмою Міністерства Національного Виховання - Генерального Директора Архівів і Бібліотек в Мадриді 1962 року.

Праця ця опрацьована фахово й подає на своїх сторінках майже все, що появилася в тому часі друком у вільному світі. Книжка має теж індекс-показчик імен-авторів, що влекшує перегляд цілості і є, чи не єдиною досі працею в чужій мові, того роду.

Другою працею, що появилася теж книжкою в Торонто-Мадрид 1962 р., є книжка п. н. 'МИНУЛЕ Й СУЧАСНЕ УКРАЇНЬСЬКОЇ КНИЖКИ', бібліографічно-історична студія, що появилася на мові еспанській під фірмою Наукового Товариства ім Шевченка - в Канаді.

Книжка на 60 сторін друку, подає в своїм зміст, крім вступного слова - такі матеріали: Пам'ятки українських манускриптів? часи занепаду та відродження, - ситуацію, що витворилась в часі великої другої світової війни та характеристику української книжки на чужині.

Праця хоч дуже стисла, але надзвичайно корисна і для чужинців є добрим джерелем нашого духового росту взагалі.

Було б дуже добре, коли б ми мали можливість такі довідники поширити, а теж і перекласти на інші чужі мови, щоб чужинці потрохи, й навіть проти своєї волі, частіше стрічалися з нашим минулим і сучасним, а тоді, напевно й наше майбутнє буде краще й успішніше!!

М. С. Ч.

Ми поміщуємо навіть найкоротшу довідку для всіх тих книжок, тощо, котрі напливають до нас від видавців або від авторів. Тому просимо надсилати нам, до 'Біблосу' всі свої видання.

П. Савчук: У ЛИСТОПАДОВУ НІЧ, драматичний етюд на три картини. Накладом Прихильників творчості Автора. Нью-Йорк, 1962 рік сторінок 24, ф. м. 80.

Професор Павла Савчук вже відомий серед української громади як своїми п'єсами (Облога Замку, УПА в Карпатах, Чотирьох з мільйонів, Ідея і Любов, Сон Матері й ця остання, що її тут обговорюємо - В Листопадову Ніч), так теж збірками своїх поезій та численними науковими й публіцистичними статтями по всій вільній українській пресі.

Майбутнє покаже, чи всі ті театральні п'єси 'приймуться' та чи вони діждуться сценічного оформлення і постановки, бо ми не маємо на чужині ні одного постійного театру, а теж не маємо навіть досить і аматорських гуртків, котрі б розвивали театральне мистецтво та вряди-годи давали вистави на сцені. Одначе можна твердити, що деякі, а вже таки найбільшого досі успіху зазнала одна п'єса Шановного Автора, а це 'УПА В КАРПАТАХ' яку вже в неодному аматорському кружку, в різних наших громадах виводили на сценах, і то з великим успіхом. Можна сподіватися, що, коли б і інші п'єси були виведені на сцену, то й вони мали б деякий успіх, бо майже всі вони є сценічно вивершені, оброблені й можна б при практичному їх виведенні ще неодну деталь вигладити й з того була б користь як для автора так і для глядача.

Нова п'єса 'У ЛИСТОПАДОВУ НІЧ' має всі дані на успіх. Все залежати від наснаги й праці тих драматичних гуртків, що її сформували б у себе поставити, опрацювати й вивести її у відповідний час та показати публіці. П'єса сама невеличка, всього на 24 сторінки й вона мала б всі дані на сприємливе прийняття глядачем, коли б, як ми повище сказали - було кому її поставити й вивести на сцену та розгорнути її для глядача.

Щоправда, самий персонаж трохи за обширний, але його можна або в деякій мірі вилікувати, або виставити так, як є, бо не всі ролі поодиноких осіб вимагають великої наснаги, тож можна б було їх вивести без більшого труду.

На всіх 18 осіб, три з них - це радше поодинокі голоси, що не мусять появлятися на самій сцені й їхні особи можуть бути навіть на сцені неprisутні. Остається ще 15 осіб, prisутність яких була б таки побажана, бо це ж стрільці, старшини тощо. Все це побудовано так, щоб можна було або вивести її в невеликому гурті акторів, або таки в найбільшому, взаємності від самих обставин та спроможностей, бо в п'єсі є теж місце на одну з'яву та гурт вояків. Можливо, що якраз тому, що такої п'єси таки бракувало, вона знайде собі гарне місце й вже в наступному році підчас Листопадових Роковин - буде виведена й представлена нашій громаді на сцені, чого ми шире бажаємо.

М. Ономир.

Осип Маковей: Я Р О Ш Е Н К О
Історична повість, друге видання, Нью-Йорк, 'Говерля' 1962, сторінок 260.

Ця історична повість Маковей, 'ЯРОШЕНКО' є чи не єдиним твором, що в нашій літературі обговорює історичні події, що відбувалися в нас на Покутті й Буковині.

Повість наснажена різними історичними персонажами й є (мабуть) єдиним твором у нашій літературі, де зовсім в ніякому відношенні не виступає жінка; немає тут наменьшого жіночого роману, але всеодно твір читається з найбільшим напруженням та насолодою і є він надзвичайно корисним, поучаючим і будуєчим для нашої молоді обох полів! Ми можемо лише бути вдячні Українському Видавництву 'ГОВЕРЛЯ' за це перевидання, що є надзвичайно гарним під кожним оглядом, як технічним оформленням так і загальним викінченням. Все тут оригінальне, навіть і обкладинка роботи П. Ковжуна - задержана й вона теж лише прикрашує цей зовні цей знаменитий твір.

О. Ром.

Д-р М. Сидор-Чарторийський:

БЕЗГОЛОВА РЕЦЕНЗІЯ

Ми не можемо інакше назвати рецензії пана Іллі Демиденко, що появилася в журналі 'Нові Дні' за жовтень 1962, ч. 153, на сторінці 26 п. н. 'Деякі зауваження до деяких підручників.'

Пан Демиденко описуючи-критикуючи підручник 'ІСТОРІЯ УКРАЇНИ' що його опублікувало Українське Видавництво 'ГОВЕРЛЯ' в Нью Йорку, пише, що автор не хоче зрозуміти, що 'Треба знати свою історію, щоб не повторювати помилок, навчитись краще будувати і менше руйнувати. Цього останнього автор не хоче зрозуміти й усвідомити.'

Я не збираюся обороняти автора, покійного Академіка проф. Івана Крип'якевича, що є автором згаданого підручника Історії України, дефакто - НАЙКРАЩОГО ПІДРУЧНИКА - для виховання молоді, - але хочу вказати на ті крокодилячі сльози людини, яка (її особисто досі не знаю), так безсбашно пише зніми жалі й нарікає та ще до того вибирається в тогу Катона й поучує, як і що має бути. Він же таки пише дослівно: 'Але невже автор не розуміє, що наших сусідів-ворогів створив сам Бог і змінити й усунути їх не можна?' Такими ось ідіотизмами хоче пан І. Демиденко поучувати відомого в Україні й поза нею - професора історії - І. Крип'якевича. Воістину треба мати мідяну голову, щоб одверто поширювати такі закиди, що їх робить у згаданій статті п. І. Демиденко, цитуючи при тому різні пазуси з інших істориків, мовляв - ось воно так, а не інакше!..

Стаття-рецензія п. І. Демиденко - це або якесь непорозуміння, або ігноранція або таки винна тут сама влізлива вдача автора, що 'пре наче дяк', оттак, щоб і другі чули! Він, у своїй наївній рецензії, робить позу 'історика' й б'є сам себе, отак: не знає права, що робить ліва.

Він слухно спочатку зазначає, що: 'Провідна думка автора цього підручника - це перемонати читача в суцільній нашій величї,...', а після цього атакує автора підручника та домагається 'правди'; воює з вітраками, доказуючи те, в чому аж ніяк сам не визнається й розводняє до смішного якусь дрібничку, а для її затвердження сам покликається на проф. Михайла Грушевського, то на проф. Д. Дорошенка, як на докази й авторитети; не знаючи навіть, що саме ті панове визначні наші історики мусіли б з огидою відвернутися від такої 'рецензії' п. І. Демиденко.

Він (п. І. Демиденко), хоче, щоб в підручнику Історії України було детально подано навіть про 'боярські інтриги' - бо так пише Д. Дорошенко, або М. Грушевський. І навіть не поставити собі питання, де і як це описує один чи другий автор!? Мабуть для провокаційних цілей, п. І. Демиденко закидує фальш авторові Історії України. Ось як він висловлюється: 'Фальшуючи це (-Гетьман на Запорозжі - М. ЧС), автор хоче узаконити безперевірність гетьманів'. Я хотів би тут додати й запитати п. І. Демиденко, чи він чував про гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного; може бодай так собі дещо пригадає і відкличе закид фальшу на адресу славного нашого історика - академіка І. Крип'якевича; бо чей же така безсбашність не повинна б підходити для критики.

Нам не має потреби переводити дискусії з п. І. Демиденко. Однак ми порадили б йому, або простудіювати краще Історію України, або бодай зрозуміти, що це таке є ПІДРУЧНИК ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ ШКІЛ І МОЛОДІ! Щоб він міг відрізнити букву від істини та не заглиблювався в 'дрібні селянські господарства'.. й 'Вільне Козацтво' та братів Горобців, і соц.-демократичну чи ще там чкусь іншу партію, бо не таке завдання мав перед собою автор згаданої історії і не таке було призначення цієї ж історії.

Що ж до останнього етапу військової боротьби в Україні, а саме в кінцевім слові, де подано згадку про УПА і закінчення другої світової війни, то й сам п. І. Демиденко не наїшов там того, за чим, мабуть шукав: немає там 'намагання одної партії монополізувати ту боротьбу(УПА)!' Тому ми кінчаючи наше слово хочемо хіба повторити слова п. Демиденко: НІКОМУ НЕ ВІЛЬНО ФАЛЬШУВАТИ ФАКТІВ!

Д-р Ол. Соколишин:

БІБЛІОГРАФІЧНІ ВІСТІ

Гвілер Джофрей 'Рашіял Праблемс ін Совет Муслім Ейжя, Лондон Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1962, ст. 67. Це допре джерело про Азійські Понволени Народи Советським Союзом, бо ця книжка займається питанням меншин азійських поневолодених москвинами народів. Для американців ця книжка теж буде допоміжна, бо вони матимуть можливість 'знайти' ті поневолодені народи на мапі світу.

Перегляд сучасної Советської преси. Сучасна советська політика ІУ: не документальні дані про 22-й конгрес Ком.Партії Сов. Союзу; видання С. Шайковскі і Ліо Груїлов - цей перегляд поміщує на стор. 120-122, промову першого секретаря Ком.Партії України Подгорного, що була до того поміщена в 'Провді' 20.10.1961 р., і 'Ізвестіях ц.р.'. Там подано докладно той наклепницький тон промови Подгорного проти ТИХНІ Поневолодених Народів та проти УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ, що його відзначається тут у ЗДА.

Крутвелл, С.Р.М.Ф.: Е гісторі ов Грейт Вор 1914-1918 рр. Оксфорд, Кларендон Пресс (1961), стор. 655. У тій праці згадується про Україну на сторінках: 132, 183, 194, 478, 480-481, 484, 487.

Гудман, Генри, 1893: Овр Піпл тгру да Мідл Ейджс. Кіндерсхух Пабл. 1961, на стор. 27, говориться про 1648 рік, та часи Гетьмана України Богдана Хмельницького.

Гарі, Ромейн, 1914- у праці 'Е Юропін Едйкейшн, описує життя польського партизана другої світової війни. Німецький переклад цієї ж самої праці називається 'Генерал Нахтігаль (Генераль Соловейко)', а на французькій мові називається теж 'Европеєське Виховання'. На жаль ніхто з чужинців і досі не пристуив до опрацювання в посістевій, чи будь-якій іншій формі дій Української Повстанської Армії, що як не як, але має такі стократно більші геройські подвиги, як будькотра інша повстанська акція підчас другої світової війни в світі! Ми самі святкуємо 20-ти річчя і добре робимо, бо прийде ще такий час, що і за ці події чужинці пригадаються собі нас.

ПЕДЕРСЕН, Голджер 1867- і Спарго, Джан Вебстер, 1896: 'Лінгвістик Саєнс ін ді найнтіні Сенчюрі, Кембрідж, Гарвард Юніверсіті Пресс 1931 р., Блємінгтон Індіана Юніверсіті Пресс, 1962, ст. 360 (ілюстроване). Це ж аж надто перестарілий підручник мовознавства з 1924 року. Там зовсім нічого, в тій славистиці, не зустрічаємо про Україніку! Є там ще лиш про 'Рашянс та такий телмун', як 'Литл Рашянс'. Не має там зо всім розподілу на напр. москалів, Українців та білорусинів, чи й кривичів. І це має бути підручником для мовознавства... тому й не диво, що англомовний світ так мало знає, або знає все в кривому дзеркалі про нас, про Україну й її культуру.

Німецьке видавництво Курт Пеш із Відня, Мюнхена й Базилеї, видало нім мовою збірник 'Дас Юнге Ойропа' (Молода Європа), повість молодих авторів (1962), на 623 ст.; в ній є переклади 19 народів, включаючи й Югославію, Чехію) Чехо-словаків) та поляків. Не має тим разом москалів, яв теж не має й українців-авторів, а їх є досить і було б для цієї книжки місце, коли б так хтось був пропхав їх.

Відомий автор Конрад Йозеф, 1857-1924, написав був повість 'Лорд Джім', що появилася була в 1900 р. Цього 1962 р., її перекладено й перевидано той світ з такою заміткою про автора: 'Правдиве ім'я автора є: Йосиф Теодор Конрад Налеч Коженьовський, народжений 1857 року в Україні'. Було б добре цим заінтересуватися. Він був моряком і виїхав був у світ.

Некрасов, Віктор, 1911- 'Кира Георгієвна'! повість переложена в 1962 на німецьку мову та видана в Штутгарті. В ній є опис Києва після 2-гої світової війни.

НОВІ Видання

86. Зінько, Васль, о., ЧСВВ: СТЕЖЕЧКА ДО НЕБА. (Катехизм для наших найменших). Прудентополіс, Парана, Бразилія, 1962. Видавництвo і друкарня ОО.Василіян. Сторін 16(у двох кольорах), ф. 18 см.
87. Дублянський, А., прот.: УКРАЇНСЬКІ СВЯТІ. Мюнхен, 1962. Богословсько-Науковий Інститут УАПЦ. Сторін 100.
88. - УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ (Подєбради, Регенсбург, Мюнхен. Том 2, 1932-1952. Видання абсолювентів Української Академії та Українського Технічно-Господарського Інституту в 40-ліття заснування УГА і 30-ліття УТГІ. Нью Йорк, 1962, сторін 272.
89. Лапичак, Тома: УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ. Критики й оборона. Нью-Йорк, 1962. Життя і Мислі. В-во 'Ключі', ст. 144.
90. Slavutych, Yar: GREATNESS OF TARAS SHEVCHENKO. Edmonton, 1962. "Slavuta Publishers, pp. 12.
91. Slavutych, Yar: AN INTRODUCTION TO UKRAINIAN. Edmonton, 1962. "Slavuta Publishers. 4 p. 12.
92. Slavutych, Yar: UKRAINIAN FOR CHILDREN. Edmonton, 1962. "Slavuta Publishers. 1 p. 68.
93. Василева, Олена: МОРЕ ЖИТТЄСЬКЕ. Нью Йорк, 1962. 'Життя', ст. 72.
94. Загачевський, Є: ЛЬВІВСЬКА БРАТІЯ. Повість пережитого. Торонто, 1962. Видання Братства код. вояків І-ї Укр. Дивізії УНА, ст. 200.
95. Кравців, Богдан: ДЗВЕНИСЛАВА. Вінок сонетів. (Нью Йорк) 1962. с. 19.

Д О П О В Н Е Н Н Я

Гляди 'Біблос' ч. 10(89), ст. 12:

155. Luciw, Wasył, Ph. D.: UKRAINIAN AND THE POLISH REVOLT OF 1963. New Haven, Conn., "Slavia Library". 1 p. 66 (Photostats). Form 23 cm, 1961.
156. Luciw, Wasył, Ph. D.: EX LIBRIS MEDICORUM. Toronto, 1961. 50 onesided pages-letters with 116 Exlibrises. Price \$10.-
157. Шекспір, Вільям: ТРАГЕДІЯ МАКБЕТА. КОРОЛЬ ГЕНРІ ІУ. Переклад Теодосія Осьмачки. Редакція і вступна стаття Ігора Костецького Мюнхен, 1961, видання 'На горі'. Серія 'Світовий Театр', ст. 446.
158. Тис, Юрій: ЗВІДУН З ЧИГИРИНА (повість). Буенос Айрес, 1961. В-во Ю.Середяка, ст. 232.

Кожна книжка опісана в БІБЛОСІ приносить успіх авторові та видавцеві! Старайтеся, щоб кожне ваше видання було вчасно опісане!

УКРАЇНСЬКІ

НАРОДНІ

ПІСНІ

ДУДАРИК

ЩЕДРИК

"HOWERLA"

41 E. 7th St., New York 3 N.Y.

1963

ДУДАРИК

Обробка М. ЛЕОНТОВИЧА

Помірно *mf*

Хор

С. А. Т. Б.

Ді - ду мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш,
те - пер те - бе не - ма - є, ду - да тво - я гу - ля - є

Ді - ду мій!

ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш, ка - зна - ко - му до - ста - ли - ся,
і пи - щи - ки зо - ста - ли - ся,

Ді - ду мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш, ка - зна - ко - му до - ста - ли - ся,
ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш, і пи - щи - ки зо - ста - ли - ся,

те не пер ма.

Ду!

Ді - ду мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш, ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш,

mf *dim.*

*) Тенори і альти закритим ротом

те - пер те - бе не - ма - є, ду - да тво - я гу - ля - є, і пи - щин - ки зо - ста - ли - ся,

ка - зна - ко - му до - ста - ли - ся.

Ді - лу мій!

Ді - лу мій, ду - да - ри - ку!

ЩЕДРИК

Рухливо
(Одна)

(Всі)

Обробка М. ЛЕОНТОВИЧА

Шед - рик, шед - рик, шед - рі - воч - ка, при - ле - ті - ла ла - сті - воч - ка, ста - ла со - бі

ста -

ще - бе - та - ти, гос - по - да - ря ви - кли - ка - ти: „Вий - ди, вий - ди, гос - по - да - рю,

- ла со - бі ще - бе -

по - ди - ви - ся на ко - ша - ру, -

- та - ти, там о - веч - ки по - ко - ти - лись, а яг - нят - ки

mf

на - ро - ди - лись. В те - бе то - вар весь хо - ро - ший, бу - деш ма - ти мір - ку гро - шей.
В те бе то - вар хо - ро - ший.

mf

dim.

В те - бе то - вар весь хо - ро - ший, бу - деш ма - ти мір - ку гро - шей.
dim.

ten. simile

mf

В те Хоч не гро - ші, бе жін - ка чор - но - бро - ва.
Хоч не гро - ші, то по - ло - ва, вте - бе жін - ка чор - но - бро - ва.

pp

В те - бе жін - ка

rosso a rosso dim.

Хоч не гро - ші, то по - ло - ва, вте - бе жін - ка чор - но - бро - ва.

mp

(закритим ротом)

mp

1. 2.

Ще - д - рик, ще - д - рик, Ще - д - рик, ще - д - рі - воч - ка, при - ле - ті - ла ла - сті - воч - ка.

pp

pp

pp

rit.

Мачуха. А на біса ви мені поздавалися, коли моя Євдошка не бавиться. Геть з хати! (*Дівчата по-вибігали*).

Мачуха. (*Підбігла до Ярини*). А ти чом її не розбудила?..

Ярина. Я, мамо, будила, не хотіла вставати.

Мачуха. Не хотіла вставати! Ось я тобі покажу не хотіла вставати. Геть мені з хати (*хапає її за руку*). Геть!

Ярина. Та кудиж я проти ночі піду, мамо, я боятимусь! (*плаче*).

Мачуха. Куди хочеш, іди, але в хаті ти більше не будеш. У мене є рідна дочка і розумна й гарна, а ти ледащо, лінива. Через тебе Євдоху люде не беруть. А колиб тебе не було, то Євдоха давно віддаласяб.

Ярина. Мамо, я боюся. На дворі зимно. Дайте мені хоч переночувати.

Мачуха. Зараз мені геть із хати! На ось хліб, бери свою жупанину та йди, бо ще й бити буду. Підеш, десь у найми станеш, або що. (*Дає їй паляницю, накидає на плечі жупанину, хустку й випихає з хати*). Отак красше буде. Тепер я знаю, що й люде скорше до Євдохи прийдуть, а то хто не приїде, то віддайте тай віддайте їм Ярину, а про Євдоху жаден дурень не питає. Нехай тепер серед ночі знайде притулок. На дворі мороз; хоч замерзне, хоч вовки з'їдять (*підходить до Євдохи й будить її*). Євдошко, вставай, вставай. Вже ти тепер одна господиня в хаті; вже я ту

Зайчик. Ні, не вигадую. Чи так, круку?..

Крук. Кру! кру!

Зайчик. Що ти все: «кру-кру!» Слова путнього не скажеш. Давай-но красше звеселимо дівчину, щоб не скучно було сидіти, поки хтось трапить-ся забрати скриню.

Крук. Кру-кру! Давай.

Зайчик. Тільки ти не співай, круку, бо дуже кепський голос маєш. Може б ти нам, дівчино, заспівала, а ми-б потанцювали?

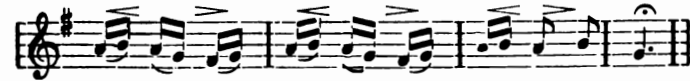
Ярина. Добре! Я почну, а ви підтягуйте. Тай будемо разом і співати й танцювати. (*Беруться за руки, роблять коло, Ярина починає, зайчик і крук підтягують, танцюючи*).

1. Біла метелиця ніжним пушком
Крутиться, вертиться, ходить танком.
2. Гай запорошений спить, занімів.
Скроплений, зрошений степ побілів.
3. Біла метелиця ніжним пушком
Крутиться, вертиться жвавим танком.

Не дуже хутко Слова Майстренка

1. Бі - ла ме - те - ли - ця ніж ним пуш - ком
4. Бі - га - ють ді - тонь ки, ра - ді кри - чать:

кру-тить-ся, вер-тить-ся, хо-дить тан-ком.
кві тонь-ки, зі-ронь-ки з не-ба ле-тять.

2. Гай за-по-ро-ше-ний спить, за-ні-мів,
5. Бі-лій ме-те-ли-ці ні-би рід-ня,
6. З гре-бе-нем гра-єть-ся мич-ку ку-в...

скро-пле-ний, зро-ше-ний степ по-бі-лів
мель-ни-ця ме-леть-ся в ха-ті що дня.
Що за на-па-сни-ця, ли-хо мо-в.

3. Бі-ла ме-те-ли-ця ніж-ним пуш-ком
7. Бі-ла ме-те-ли-ця ніж-ним пуш-ком

кру-тить-ся, вер-тить-ся жва-вим тан-ком.
кру-тить-ся, вер-тить-ся жва-вим тан-ком.

(З ліса з'являються з різних боків птахи: круки, дятелі, снігурі, сороки, зайчики й здивовано дивляться, як танцюють, показуючи один одному, що вони роблять. Ярина, зайчик та крук, не звертаючи на них уваги, продовжують танцювати й співати).

Дехто з птахів. Що воно співає так?

Дехто з птахів. Чого се крук та заяць танцюють?

Зайчик. (Зобачивши гостий). О, ви звідкіля взялися?

Дехто. Чуємо, хтось співає в лісі, то ми й прокинулися тай прилетіли послухати.

що не зна-ю де жи-ве.

(Пісня додається до танцю „гопака“; коли танцюють якийсь інший танець — замість сеї пісні можна співати іншу якусь під танець. Одна — дві дівчини танцюють, решта співає).

(Під час танців входить мачуха).

Мачуха. Добрий вечер!

(Всі перестали танцювати).

Дівчина. Добрий вечер, добрий вечер.

Мачуха. Танцюєте, бавитесь?

Дівчина 2-га. Та так трохи з морозу, щоб загіртіся.

Мачуха. А Євдошка ж де?

Дівчина 3-а. А он спить. Ми будили, та не встає.

Мачуха. Як се не встає? (Підходить до Євдохи).

Ви певно умисно приспали її, щоб самим тільки бавитися. (Звертається до Ярини). А ти чом, потороча, не збудила її?

Дівчина 1-ша. Та будили всі, та мовчить як поліно.

Мачуха. Сама ти поліно та ще й осикове. Дівчину приспали, щоб самим тут усе поїсти, пожерти.

Дівчина 1-ша. Так чогож ви, тітко, лаєтесь?

Дівчина 2-га. Накликали гостий тай лаються. Ходім, дівчата, з хати; не бачили ми вашої вечері; у нас коляда є. Буде чим повечеряти. Ходім, дівчата.

Дівчата всі. Ходім, ходім (хутенько одягаються, забирають коляду й виходять).

Крук. Кру, кру,!. Мороз великий.

Зайчик. *(Підскакує на двох ногах).* Зимно, зимно!.

Крук. Що ти робиш, зайчику, танцюєш, чи що?

Зайчик. Танцював би й ти, колиб змерз так, як я. Отак підскакую, щоб завітися.

Крук. Так давай в купі, веселійше буде. Я теж змерз.

Зайчик. Давай *(беруться за руки).* Шкода тільки, що музик нема, а тоб такого з холоду гопака вшкварили!

Крук. Хочеш, я буду співати, а ти підтягуй.

Зайчик. Ну, чорний, ти так заведеш, що хоч уха затуляй.

Крук. А ось послухай, тільки гарненько підтягуй *(крук починає, зайчик підтягує; співаючи танцюють).*

6.

Сидить зайчик на морозі,
А мороз аж тисне,
Воно ж бідне зайченятко
Навіть ані писне.

Сюди туди обернись
Тай на мене подивись!
Отакечки скоком-боком
Перед моїм карим оком.

Лапки, ушка задубіли,
В жилах кров холоне,
Воно-ж бідне зайченятко
Тільки тихо стогне.

Сюди туди обернись,
Тай до мене пригорнись!
Отакечки скоком, боком
Перед моїм карим оком.

Ярина *(дає йому рукавички).* Візьміть, візьміть, дідуню, носіть на здоровлечко.

Мороз. Ну й славна ти дівчина, ввічлива, жаліслива й до звірят і до пташок, і до старих людей. А коли ти така, то й тебе треба чимсь за се нагородити. Ти знаєш, хто я?..

Ярина. Дідуньо.

Мороз. Дідуньо, але який?.. Може чула що про Мороза? Я Мороз!

Ярина. Ой, мені лишенько! Так ви мене заморозите?

Мороз. Не бійся, дочко, не заморожу. Я не злий для тих, хто для мене добрий. Тобі буде тепло, а за твою ласкавість, ввічливість, добрість, дам тобі такого добра, що й за свій вік не зносиш і не проживеш. Ей, хто там є?!

(Вискакують Зайчик і Крук).

Зайчик і Крук. Ми тут, осьде!

Мороз. А більш нема нікого?.. Ну гаразд! Живо мені біжіть у мою скарбницю й привезіть повну скриню добра, що там заховане. Ся скриня давно ждала, щоб я комусь її подарував. Ось і дочекалась. Але чи довезете ви, скриня велика?

Крук. Кру-кру!.. Я зайчика запряжу, він доведе.

Зайчик. Так, так, я доведу *(поскакали).*

Мороз. Отож знай, дитино, завжди не забувай нагодувати ні звіра, ні птицю. Знай, що вони теж божі сотворіння. А найбільше шануй старих людей, не гнівви їх, допомагай, чим можеш, будь до них ввічлива. От ти була до мене ласкава, за

се я й нагороду тобі даю; в скрині досить усякого добра, там і одіж ріжна є й наміста, стрічки, перстінці, цукорки, оріхи, тісточка ріжні я теж не забув покласти, будеш і сама їсти і ще комусь даси.

Ярина. Так, так, дідусю, я всіх, всіх попоштую.

Мороз. І добре зробиш. Он бач, як зайчик і крук для тебе стараються (*дивиться в ліс, Ярина теж зазирає*). Зайчик аж крекче, скриню везе, крук теж допомагає. (*Кричить*). Сюди, сюди!.. Задихався, бідний зайчику, крук теж сопє!

(*Зайчик і крук вивезли на середину скриню розмальовану*)

Зайчик. На силу довели. Але се нічого; для такої доброї дівчини везти було не тяжко.

Мороз. (*Показуючи на скриню*). Отсе тобі все. Бери. Одягайся й носи на здоров'є. Зайчику, круку, одягніть дівчину, а я піду на дорогу, може здибаю когось, скажу, щоб скриню завіз до дому. Бувай здорова, дитино.

Ярина. Ходіть здоровенькі, дідуню. Дякую вам (*цілує його в руку*).

Мороз. Зоставайся здорова (*пішов*).

Зайчик. Ну одягайся-ж, дівчино, ми тобі допоможемо (*відкривають із круком скриню й виймають кожух, хустку добру, червону з квітками, пояс і одягають Ярину*).

Зайчик. Бач, яка ти тепер красна дівчина. Я гадаю, що красшої й на селі нема.

Ярина. Вигадуєш, зайчику.

ледащицю прогнала. Добре все тобі одній залишилось.

Євдоха. (*Протягається*). Їсти хочу, їсти хочу!

Мачуха. (*Бере миску з варениками й підносить до Євдохи*). Їж, донечко, їж на здоров'є. (*Годує її*).

Завіса.

Дія 2.

Ліс. Зима. Ніч. Все вкрите снігом, під сосною пеньочок.

Крук. (*Скаче по землі, шукає їжі*). Кру-кру!.. Нема нічого. Кру-кру!.. Хочаб що небудь знайти зїсти. Цілий день нічого не їв. В день літав на село, думав чим-небудь поживитися, нічого не знайшов. Під вечір сюди прилетів, гадав заснути спокійно на сосні, так не спиться голодному; хочеться їсти. Злетів отсе на землю, може, хоч що небудь знайду: Кру-кру кру-кру!.. (*Підскакує по суші й шукає їжі*).

(*Вибігає з-за кущів зайчик і теж шукає поживи*).

Зайчик. (*Зобачивши крука*). О! а ти що робиш тут, чорний?..

Крук. А те, що й ти, шукаю зїсти щонебудь. (*Зайчик і крук шукають поживи, крук підскакує, а зайчик підплигує на четвериньках*).

Зайчик. Зїсти?.. Найшов де шукати. Я ось цілий день шукаю, не можу знайти нічого. З ранку росинки в роті не було, такий голодний, що страх. Змерз теж, аж дрижу.

Ярина. *(Виходить із ліса).* Деб тут спочити трохи? *(дивиться й шукає місця).* А, ось пеньок під сосною *(підходить, кладе торбинку й сідає).* Спочину трохи... Коли б як до ранку, а як розвидніється, знайду дорогу і піду на село. Десь там у найми попрошусь, хоч за кусок хліба стану. *(Дмухає в руки).* Трохи змерзла, але се нічого. Ось трохи зім хліба, теплійше стане *(виймає з торбинки хліб і їсть).*

Крук. *(З-за куцзя)* Кру! кру!.. Гарний хлібець, і яб зів.

Заяць. *(З-за куцзя).* От добре-б кусочок хлібця зісти.

Ярина. О!.. щось ніби розмовляє, каркнуло щось?.. *(дивиться навколо).* О, крук!.. Бідненький, як скорчився, певно хоче їсти. Насиплю йому кришок, нехай їсть. *(Підходить і кидає кусочки хліба).*

Заяць. Дай і мені, дівчинко, трохи, я теж голодний.

Ярина. Щось знову ніби говорить. *(Підходить до другого куцзя).* Зайчик!.. Теж певно голодний, бідненький. Хоче хлібця?

Зайчик. Цілий день нічого не їв.

Ярина. На, на, їж бідненький *(дає хліба).* Та ти й змерз, дрижиш як. На мою жупанинку, погрійся трохи *(скидає з себе жупанину й накриває нею зайчика).* Ну, тепер сяду та доплету рукавичку, добре, що взяла. Закінчу й надіну, теплійше буде *(сідає, виймає з кишені рукавички й плете).* Зайчик і крук їдять хліб.

Виходить Дід-Мороз.

Мороз *(вийшов з ліса, став на краю, оперся на палицю).* О, сьогодні я добре попрацював. Скріпив

усі річки, струмочки. Нехай спочивають до весни. Землю теж скував та вкрив снігом, щоб теплійше було під ним і озимині й усяким квіткам. Лаяють Мороза, кажуть, злий дід, холод жене, за ніс, за уха щипає, а того й не знають, що колиб не я, то булоб скрізь болото, слякить, усе гнилоб, не булоб дороги доброї. А я все зміцняю. І коли на дворі морозно, то й здоровійше людям і життю веселійше і хворости менше. Дід Мороз не злий, він добрий *(іде далі, зобачив Ярину, став).* А отсе хто в мене в гостях?.. Що се за дівчина?.. Дівчино, чого ти тут, чия ти?..

Ярина *(встала, уклонила).* Здоровенькі були, дідуно! Се я, Ярина, відпочиваю тут. Мачуха з дому мене прогнала, то я йшла в сусіднє село в найми нанятись, та заблудила і сіла спочити.

Мороз. І отак роздягнена?

Ярина. Ні, я маю жупанину, але там у куцях зайчик лежить, він змерз, то я накрила його, нехай відгріється.

Мороз. Е, добра яка. *(Придивляється на землю).* А отсе що тут за кришки якісь із хліба?.. Хто се тут насмітив?

Крук. Кру! кру! Се ота дівчина насипала мені. Я голодний був, попросив, вона й дала мені.

Зайчик. Мені теж дала. Я ось і тепер ще їм смачний хлібець.

Мороз. Бач, яка милосердна! А щож, може-б і мені дала кусочок, бо теж хочеться їсти. Колись, бу-

ло, всі кличуть Мороза на Щедрий вечер: «Морозе, Морозе, іди куті їсти». То й піду до одного, до другого господаря та так навечеряюсь, що цілий рік їсти не захочу, а тепер ніхто вже й не кличе. Забули старий звичай. Отож і проголодався, хочеться їсти.

Ярина. Натє, нате, дідуню, їжте на здоровлє! Хлібець мягенький (*підходить до Мороза й дає йому кусок хліба*).

Мороз. (*Бере хліб і їсть*). Дякую, дякую! Ну, а тиж як, мені хліб віддала, а сама як, без вечері, чи що будеш?

Ярина. Та я нічого. Я ще молода, можу бути й без вечері. А ви старенькі, вам треба повечеряти.

Мороз. Гарний хлібець, мягенький, смачний.

Ярина. Сама пекла, сама й вчиняла.

Мороз. Господарська дочка (*продовжує їсти хліб*). Так, кажеш, мачуха з дому прогнала, а за що?

Ярина. А я знаю, чогось усе сердиться на мене, бє.

Мороз. А твої-ж батько й мати де, повмирали, чи що?

Ярина. Мама вмерла, коли я ще була маленька та то оженився з мачухою і теж умер.

Мороз. Так ти бідна сирітка, ні батька, ні матері?

Ярина. Сирітка (*плаче*).

Мороз. А се що ти плетеш?

Ярина. А ось закінчила рукавички.

Мороз. Щож, може-б теж дала старому дідові, нехай би свої руки нагрів?

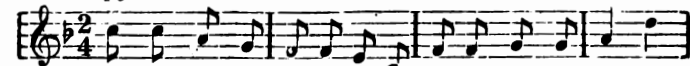
Ось лісочок. Там пожива
В лісовій громаді,
Так би й скочив, та як можна
Вова на заваді.

Сюди туди обернись і т. д.

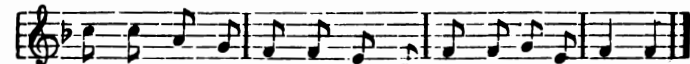
Ось трясеться, стулив ушка,
Не дрима лиш око.
Мерзне бідне зайченятко
В полі одиноко.

Сюди туди обернись і т. д.

Крук

Си-дить зай-чик на мо-ро-зі, а мо-роз аж ти-сне,

во-нож бід-не зай-че-ня-тко на-віть а-ні пи-сне

Зайчик і крук

Сю-ди ту-ди о-бер-нись, тай до ме-не при-гор-нись

О-та-кеч-ки ско-ком бо-ком пе-ред мо-ім ка рим о-ком.

(*В лісі чути голос Ярини: Ну куди-ж се я зайшла? Тут була дорога, а тепер нема*).

Зайчик і Крук. (*Почувши голос, покинули співати й танцювати, розбігаючись у різні сторони*). Ой лишенько, хтось іде. Треба тікати, може стрілець якийсь (*розбіглися*).

Дід-Мороз.